

Дело C-147/24 [Safi]ⁱ**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

26 февруари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Rechtbank Den Haag (Нидерландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

26 февруари 2024 г.

Жалбоподател:

V

Ответник:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Предмет на главното производство

Жалба срещу отказа да се признае производно право на пребиваване в Нидерландия съгласно член 20 ДФЕС на гражданин на трета държава, който вече има право на пребиваване в друга държава членка и е родител на дете с нидерландско гражданство, живеещо в Нидерландия.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на член 20 ДФЕС в контекста на възможността за предоставяне на производно право на пребиваване, ако в случай на отказ да се признае право на пребиваване гражданинът на трета държава не е длъжен да напусне територията на Съюза, а може да се върне в държавата членка, в която има право на пребиваване. Значение, което в този случай следва да се придаде на отношението на зависимост на детето от този родител, на висшите интереси

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

на детето, на зачитането на семейния живот и на евентуалната необходимост детето да упражни правото си на свободно движение. Член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

I Трябва ли член 20 ДФЕС да се тълкува в смисъл, че е възможно на родител, който е гражданин на трета държава, да се предостави производно право на пребиваване в държавата членка, чийто гражданин е неговото малолетно или непълнолетно дете и в която детето му пребивава, без да е упражнило своите произтичащи от гражданството права, при положение че този родител, който е гражданин на трета държава, има право на пребиваване в друга държава членка?

Ако не е изключено, че на родител, който е гражданин на трета държава, трябва да се предостави производно право на пребиваване в държавата членка, чийто гражданин е неговото малолетно или непълнолетно дете и в която детето му пребивава, без да е упражнило своите произтичащи от гражданството права, при положение че този родител, който е гражданин на трета държава, има право на пребиваване в друга държава членка:

II Следва ли от член 20 ДФЕС, като се вземат предвид член 5, букви а) и б) от Директива 2008/115 и член 6, параграф 2 от Директива 2008/115, че в случай на отношение на зависимост, което обосновава предоставянето на производно право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС, решаващият орган е длъжен да се увери, че упражняването на правото на свободно движение и пребиваване е в съответствие с висшите интереси на детето и че семейният живот може да продължи, преди същият да задължи родителя, който е гражданин на трета държава, незабавно да се премести в държавата членка, в която има разрешение за пребиваване или друг вид право на пребиваване, и трябва ли тези фактори да се вземат предвид при разглеждането на молбата за признаване на производно право на пребиваване?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза и на международното право и практика на Съда

Член 3 от Конвенцията за правата на детето

Член 8 от ЕКПЧ

Член 20 ДФЕС

Членове 7 и 24 от Хартата на основните права

Директива 2008/115/ЕО: членове 5 и 6

Решения от 5 май 2022 г., *Subdelegación del Gobierno en Toledo* (C- 451/19 и C- 532/19, EU:C:2022:354), от 8 март 2011 г., *Ruiz Zambrano* (C- 34/09, EU:C:2011:124), от 7 септември 2022 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Характер на правото на пребиваване по член 20 ДФЕС) (C- 624/20, EU:C:2022:639), от 22 юни 2023 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Майка тайландка на ненавършило пълнолетие дете, което е нидерландски гражданин) (C-459/20, EU:C:2023:499), от 15 ноември 2011 г., *Dereci* и др. (C- 256/11, EU:C:2011:734), от 14 януари 2021 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Връщане на непридружено ненавършило пълнолетие лице) (C- 441/19, EU:C:2021:9), от 22 ноември 2022 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Извеждане — Медицински канабис) (C- 69/21, EU:C:2022:913), от 11 март 2021 г., *État belge* (Връщане на родител на ненавършило пълнолетие лице) (C- 112/20, EU:C:2021:197)

Заключения по дела *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2010:560) и *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Лица, които се идентифицират с ценностите на Съюза) (C- 646/21, EU:C:2023:581)

Цитирани разпоредби от националното право

Съгласно член 8 от *Vreemdelingenwet 2000* (Закон за чужденците от 2000 г.) чужденец [в качеството си на гражданин на Съюза] пребивава законно в Нидерландия, ако основанийето за пребиваването му в Нидерландия е правна норма, приета в съответствие с ДФЕС.

Параграф 2.2. от част В10 от *Vreemdelingen-circulaire 2000* (Циркулярно писмо от 2000 г. за чужденците) предвижда, че за да е законно пребиваването, е необходимо да са изпълнени всички условия по-долу:

„а. чужденецът трябва да докаже самоличността си и гражданството си [...];

б. чужденецът има малолетно или непълнолетно дете [...], което е нидерландски гражданин;

с. чужденецът, независимо дали съвместно с другия родител или не, поема фактическата грижа за малолетното или непълнолетно дете; и

д. между чужденеца и детето съществува такова отношение на зависимост, че детето би било принудено да напусне територията на Съюза, ако на чужденеца бъде отказано признаването на право на пребиваване.

[...]“.

Съгласно тази разпоредба чужденец, който подаде молба в качеството си на полагащ грижи родител, няма да получи разрешение за пребиваване, ако вече има право на пребиваване в друга държава членка.

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 Жалбоподателката е мароканска гражданка и заедно със съпруга си с нидерландско-марокански произход имат ненавършил пълнолетие син, който е нидерландски гражданин. Този син има забавяне на речевото развитие и говора и посещава специализирано училище. За детето се грижат двамата родители, които живеят заедно. Поради здравословни проблеми бащата няма трудови доходи, а получава социални помощи. Той е освободен от задължението да работи.
- 2 В периода от 1999 г. до 2014 г. жалбоподателката пребивава в Испания и разполага там с разрешение за пребиваване, което продължава да е валидно въпреки молбата за отмяна, подадена от нея до испанските органи. От 2014 г. насам тя пребивава в Нидерландия без валидно разрешение за пребиваване и никога не е имала контакт с правосъдната система.
- 3 На основание член 20 ДФЕС тя подава молба за признаване на производно право на пребиваване като член на семейство на гражданин на Съюза, която ответникът отхвърля. Жалбоподателката не подава други молби в Нидерландия. Бащата и синът, от своя страна, никога не са упражнявали свободата си на движение.

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 Жалбоподателката изтъква, че може да се позове на право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС, тъй като синът ѝ е зависим от нея. В отговор на отказа на ответника да признае това право тя твърди, че следва да ѝ бъде издадено разрешение за пребиваване на основание член 8 от ЕКПЧ.
- 5 Ответникът обосновава отказа си да признае право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС с обстоятелството, че жалбоподателката вече има разрешение за пребиваване в Испания. След това той разглежда служебно въпроса дали същата може да поиска разрешение за пребиваване на основание член 8 от ЕКПЧ. Въпреки констатацията му, че в Нидерландия е налице личен и семеен живот, интересът на нидерландските органи надделява над личния интерес на жалбоподателката и семейството ѝ.
- 6 Същевременно произтичащият от това отказ за издаване на разрешение за пребиваване представлява разпореждане за незабавно преместване в Испания. Ненавършилият пълнолетие син може да замине с жалбоподателката и следователно не трябва да напуска територията на Съюза като цяло.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

1) *Особености на производното право на пребиваване*

- 7 Въз основа на решението на Съда от 5 май 2022 г., *Subdelegación del Gobierno en Toledo* (С- 451/19 и С- 532/19, EU:C:2022:354) запитващата юрисдикция прави извода, че предоставянето на производно право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС предполага не само наличието на съвсем особен случай и отношение на зависимост, но и че предоставянето на това право е възможно само ако от вторичното право на Съюза или от националното право не може да се изведе право на пребиваване (каквото е случаят с жалбоподателката). Всъщност производното право на пребиваване има субсидиарен характер.
- 8 Производно право на пребиваване в Нидерландия се предоставя, ако съществува отношение на зависимост между родителя, който е гражданин на трета държава, и ненавършилото пълнолетие дете, което живее в Нидерландия и (все още) не е упражнило правото си на свободно движение и пребиваване. При отказ да се признае право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС, ответникът разглежда служебно съответната молба съгласно член 8 от ЕКПЧ, а не съгласно вторичното право на Съюза или националното право. Освен това съдът по принцип не разглежда служебно въпроса дали право на пребиваване може да се предостави съгласно друга разпоредба.
- 9 Запитващата юрисдикция счита, че по член 8 от ЕКПЧ и по член 20 ДФЕС е необходимо да се преценят коренно различни обстоятелства. В първия случай държавата може да претегли личния интерес (семеен живот) на кандидата спрямо интереса на държавата, при което в това отношение държавата разполага с известна свобода на преценка. Следователно могат да бъдат взети предвид фактори като евентуални обективни пречки пред изграждането на семеен живот на друго място и пред висшия интерес на детето. Член 20 ДФЕС обаче не прави претегляне на двата интереса. Решаващо значение има само степента на зависимост между детето и родителя, който е гражданин на трета държава.
- 10 Ответникът отказва да признае право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС въз основа на тълкуването си на практиката на Съда, съгласно която производно право на пребиваване се предоставя само ако между родителя, гражданин на трета държава, и детето му, гражданин на Съюза, съществува отношение на зависимост, което при липсата на право на пребиваване на родителя би принудило детето да напусне *територията на Съюза като цяло*.
- 11 Запитващата юрисдикция поставя въпроса дали при разглеждането на молбата на жалбоподателката по член 20 ДФЕС е достатъчно да се приложат принципите, които могат да се изведат от практиката на Съда. По-специално тя иска да се установи дали правото на пребиваване на жалбоподателката в

Испания означава, че за целите на преценката на висшия интерес на детето ѝ трябва само да се установи, че правата му като гражданин на Съюза са гарантирани, тъй като то не е длъжно да напусне Съюза.

- 12 В това отношение съдът счита, че съгласно решение от 7 септември 2022 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Характер на правото на пребиваване по член 20 ДФЕС) (C- 624/20, EU:C:2022:639), при преценката на отношението на зависимост между родителите и детето трябва да се отчитат всички обстоятелства. Това включва постоянното съжителство на родителя, който е гражданин на трета държава, с другия родител, който е гражданин на Съюза, и наличието на лични и преки контакти с двамата родители. В разглеждания случай тези условия са изпълнени. При отказа си обаче ответникът не разглежда нито висшия интерес на детето, нито съществуването на отношение на зависимост или последиците за семейния живот.
- 13 Съгласно решението на Съда по дело *Subdelegación del Gobierno en Toledo* (C-451/19 и C-532/19) наличието на семейна връзка между гражданин на Съюза и гражданин на трета държава само по себе си не е достатъчно за предоставянето на производно право на пребиваване. Според запитващата юрисдикция от това може да се направи извод, че Съдът изисква наличието на конкретно отношение на зависимост.
- 14 Тя посочва, че отношението на зависимост между жалбоподателката и детето ѝ е достатъчно интензивно, за да се признае производно право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС. При липсата на такова право на пребиваване детето би било принудено да замине заедно с жалбоподателката. Същевременно обаче детето е в отношение на зависимост и с баща си.
- 15 Ако дете, гражданин на Съюза, бъде принудено да напусне Съюза, то ще бъде лишено от възможността за фактическо упражняване на правата си като гражданин на Съюза. От практиката на Съда запитващата юрисдикция прави заключението, че именно тези права на детето обосновават предоставянето на производно право на пребиваване. Това право по член 20 ДФЕС не е лично право на родителя, гражданин на трета държава, а право, произтичащо от гражданството на Съюза, което притежава ненавършилото пълнолетие дете, зависимо от този родител.
- 16 Запитващата юрисдикция поставя въпроса дали практиката на Съда относно член 20 ДФЕС и относно задължението за напускане на територията на Съюза е приложима в пълна степен, ако родителят, който е гражданин на трета държава, има право на пребиваване в държава членка, различна от тази, чийто гражданин е детето и в която то пребивава.

2) *Преценка на отношението на зависимост*

- 17 Според Съда при преценката на отношението на зависимост следва да се отчетат всички обстоятелства, като например възрастта и емоционалното развитие, както и висшите интереси на детето. Съгласно решение от 22 юни 2023 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Майка тайландка на ненавършило пълнолетие дете, което е нидерландски гражданин) (C-459/20, EU:C:2023:499), този висш интерес може да бъде изтъкнат не за да се отхвърли молба, а напротив, за да се попречи да бъде прието решение, което принуждава това дете да напусне Съюза.
- 18 От това решение Европейската комисия изглежда прави заключението, че висшият интерес на детето не може да е основното съображение при разглеждането на молбата за производно право на пребиваване.
- 19 Запитващата юрисдикция иска Съдът да установи дали органите трябва да отчетат висшите интереси на детето и зачитането на личния и семейния живот само при преценката на отношението на зависимост или тези аспекти следва да се отчетат при цялостната преценка и трябва да представляват основно съображение при взимането на решение.
- 20 Понастоящем Съдът споменава висшите интереси на детето само в контекста на тълкуването на обстоятелствата, които следва да се отчетат при оценката на интензитета на отношението на зависимост. Това не означава непременно, че висшите интереси на детето вече няма да имат значение. В предходни дела именно оценката на отношението на зависимост е в основата на преценката, която следва да се направи. Дори — съществуващата поради отношението на зависимост — необходимост да се напусне държавата членка, в която детето живее и чийто гражданин е, да е релевантна в контекста на разглеждането на молбата за признаване на производно право на пребиваване и поради това да налага допълнителна и подробна проверка, при тази проверка следва да се отчетат висшите интереси на детето.
- 21 Отговорите на тези въпроси не могат да се изведат от практиката на Съда. Положение като това по настоящото дело все още не е разглеждано от Съда. Според запитващата юрисдикция е ясно, че в случаи, в които на родителя, който е гражданин на трета държава, е признато право на пребиваване в Съюза поради липсата на отношение на зависимост, висшите интереси на детето са само един от релевантните фактори за преценката на интензитета на това отношение. Ако обаче преценката на наличието на отношение на зависимост не може да се счита за цялостна преценка на въпроса дали следва да се предостави производно право на пребиваване, се поставя въпросът по какъв начин решаващият орган следва да вземе предвид висшите интереси на детето при окончателното разглеждане на молбата за предоставяне на производно право на пребиваване.

3) *Необходимост от упражняването на правото на свободно движение*

- 22 Отношението на зависимост между жалбоподателката и детето е такова, че ако на същата не бъде предоставено право на пребиваване, детето трябва да я последва и да напусне територията на Нидерландия, но не и територията на Съюза. Ето защо детето е принудено да упражни правото си на свободно движение и пребиваване.
- 23 В решение *Subdelegación del Gobierno en Toledo* Съдът констатира, че принцип на международното право не допуска държава членка да отказва на собствените си граждани правото да влизат на нейната територия и да пребивават там. Следователно не е възможно държава членка да задължи гражданин да напусне територията ѝ. В разглеждания случай обаче поради отношението на зависимост това би било така.
- 24 Производното право на пребиваване не е лично право на родителя, гражданин на трета държава, а право, произтичащо от гражданството на Съюза, което притежава ненавършилото пълнолетие дете, зависимо от този родител. Запитващата юрисдикция счита, че именно правата на детето определят дали следва да се предостави право на пребиваване на родителя му.
- 25 Ако Съдът тълкува член 20 ДФЕС в смисъл, че в разглеждания случай на жалбоподателката не следва да се предостави производно право на пребиваване в Нидерландия, това би означавало, че поради отношението на зависимост детето, гражданин на Съюза, би било принудено да упражни правото си на свободно движение и пребиваване.
- 26 Смисълът и целта на член 20 ДФЕС е детето да запази правата си като гражданин на Съюза. В разглеждания случай детето трябва да упражни правото си на свободно движение и пребиваване, за да поддържа лични контакти с двамата си родители. Запитващата юрисдикция счита, че същността на дадено право включва и свободата същото да не се упражни. Тази свобода се отнема, ако детето трябва да последва майка си в Испания поради отношението на зависимост.
- 27 Въпросът, който се поставя, е дали това задължение на ненавършил пълнолетие гражданин на Съюза е обосновано, ако следва да се разгледа само въпросът дали детето може да остане на територията на Съюза. Не се извършва по-задълбочен анализ на висшите интереси на ненавършилия пълнолетие гражданин на Съюза и на въпроса дали необходимостта от упражняване на правото му на свободно движение и пребиваване е в съответствие с висшите му интереси.
- 28 Възможно е именно оставането в държавата членка, на която е гражданин, да е във висш интерес на детето. Този висш интерес на детето няма да бъде отчетен, ако се разгледа само въпросът дали отказът да се признае

производно право на пребиваване означава, че детето, което е гражданин на Съюза, трябва да напусне Съюза като цяло. При това положение възниква въпросът дали може да не се прави допълнителен анализ на висшите интереси на детето, доколкото запазването на правата му, произтичащи от гражданството на Съюза, обосновава предоставянето на производно право на пребиваване на родителя му.

- 29 Съгласно Хартата всяко дете има право да поддържа редовно лични отношения и преки контакти с двамата си родители, а правото на семеен живот трябва да бъде зачитано. Този семеен живот е от значение само при преценката на интензитета на отношението на зависимост. Ако не се признае производно право на пребиваване, тъй като родителят, който е гражданин на трета държава, не е длъжен да напусне Съюза, произтичащите от това последици за семейния живот не се проверяват допълнително. Така с цел запазване на целостта на семейството в разглеждания случай би трябвало и съпругът да отиде в Испания.
- 30 Когато отказва да признае производно право на пребиваване, ответникът не разглежда с какви възможности разполага семейството, за да продължи семейния живот в Испания. Съгласно доводите на жалбоподателката бащата не отговаря на условията за безсрочно пребиваване в Испания. При това положение детето трябва да реши при кой родител иска да остане. Това не може да бъде изисквано от дете и вероятно не е в негов висш интерес. Освен това отношението на зависимост съществува не само спрямо родителя, който е гражданин на трета държава, а и спрямо родителя, гражданин на Съюза.
- 31 Макар при преценката по член 8 от ЕКПЧ ответникът да разглежда това обстоятелство, в нея той отдава по-голямо значение на общия интерес на държавата. Запитващата юрисдикция посочва, че в този контекст жалбоподателката трябва да изтъкне и докаже интересите си и иска да установи дали в случай като разглеждания ответникът има задължение за извършване на допълнителна проверка.

4) Тежест на висшите интереси на детето

- 32 Запитващата юрисдикция счита, че към висшите интереси на детето спадат не само притежаването и запазването на права, произтичащи от гражданството на Съюза. От практиката на Съда (заключение по дело *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Лица, които се идентифицират ценностите на Съюза) (C- 646/21) и решения *État belge* (Връщане на родител на ненавършило пълнолетие лице) (C- 112/20) и *État belge* (Сключила брак малолетна или непълнолетна бежанка), (C- 230/21), тя прави извода, че дори ненавършилото пълнолетие лице да не е молител, но резултатът от производството има последици за него, при разглеждането на молбата в това производство следва да се отчетат висшите интереси на детето.

- 33 Съдът вече е постановил, че висшият интерес на детето може да бъде изтъкнат, за да се попречи да бъде прието решение, което принуждава това дете да напусне територията на Европейския съюз като цяло. Не съществува обаче съдебна практика относно положение, при което детето трябва да напусне само територията на своята държава членка. Запитващата юрисдикция не приема автоматично, че според Съда висшите интереси на детето и зачитането на семейния живот нямат значение, когато при отказ за признаване на право на пребиваване на родителя си детето не трябва да напусне Съюза, а да последва родителя си в друга държава членка.
- 34 Запитващата юрисдикция счита, че възниква въпросът как може да се придаде тежест на основните права по членове 7 и 24 от Хартата в положение като разглежданото и в това отношение се позовава на заключението на генералния адвокат Sharpston по дело Zambrano (C-34/09). В него се посочва, че правото на свободно движение се упражнява при наличието на защита на основните права.
- 35 Ако при преценката на наличието на производно право на пребиваване е достатъчно да се установи, че молителят не трябва да напуска Съюза, висшият интерес на детето се ограничава до констатацията, че са зачетени правата му, произтичащи от гражданството на Съюза. Поставя се въпросът дали това е приемливо в конкретно засегнатия аспект на гражданството на Съюза.
- 36 Съгласно член 24, параграф 2 от Хартата при всички действия, които се предприемат по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение. Защитата на висшият интерес на детето трябва да се счита за обща цел на Съюза. Правото на Съюза обаче изглежда не предвижда изрично задължение на решаващия орган да установява висшият интерес на детето във всяко отделно производство относно статута на чужденците.
- 37 В общите си бележки Комитетът на ООН по правата на детето припомня задължението за установяване на висшият интерес на детето и начина, по който това трябва да се прави. Ако висшият интерес на детето е установен, той трябва да бъде претеглен. В решението си *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Връщане на непридружено ненавършило пълнолетие лице) (C- 441/19, EU:C:2021:9) Съдът посочва, че при всички действия, които се предприемат в производство относно ненавършили пълнолетие лица, висшият интерес на детето е от първостепенно значение, но не се произнася по въпроса относно тежестта, която следва да му се признае.
- 38 По дело *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Лица, които се идентифицират с ценностите на Съюза) (C-646/21) са поискани допълнителни разяснения по този въпрос. В съображенията си, изложени в точки 54, 56, 58, 60 и 61 от заключението по това дело, генералният адвокат представя на Съда становището си, съгласно което оценка по същество на

молба за международна закрила, която не взема предвид висшия интерес на детето като съображение от първостепенно значение или претегля висшия интерес на детето, без преди това да установи конкретно за всеки отделен случай какъв е този висш интерес на детето, е несъвместима с правото на Съюза. Запитващата юрисдикция счита, че отговорът на въпроса по дело С-646/21 е релевантен и в контекста на преюдициалния въпрос относно по-широкото тълкуване на член 20 ДФЕС.

- 39 Не е ясно защо правните задължения на държава членка съгласно Конвенцията за правата на детето и Хартата не следва да се прилагат или се прилагат в по-малка степен при разглеждането на молба за признаване на производно право на пребиваване съгласно член 20 ДФЕС. Ако Съдът тълкува този член в смисъл, че е релевантно само зачитането на правата на ненавършилия пълнолетие син, произтичащи от гражданството на Съюза, и поради това е изключена възможността жалбоподателката да изведе производно право на пребиваване от член 20 ДФЕС, висшият интерес на ненавършилото пълнолетие дете на жалбоподателката не се разглежда по-подробно. При това положение ответникът може да не изпълни задължението си, произтичащо от Договора и от правото на Съюза, да отчита в пълна степен висшия интерес на детето във всички свои действия, а оттам и при решението относно молбата на жалбоподателката.
- 40 Според запитващата юрисдикция макар смисълът и целта на член 20 ДФЕС да е зачитането на гражданските права на гражданина на Съюза, това не може да означава, че по-всеобхватният висш интерес на детето — като интересът му да може да остане в своята държава членка и да не бъде разделено от родителя си, който е гражданин на трета държава — няма да се разглежда подробно и да се отчита при разглеждането на молбата за признаване на производно право на пребиваване.

5) *Зачитане на семейния живот*

- 41 В решение *Dereci* (С-256/11) Съдът постановява, че най-съществената част от правата, които предоставя статутът на гражданин на Съюза, не включва правото на зачитане на семейния живот и това право само по себе си не е достатъчно, за да бъде включено в приложното поле на правото на Съюза положението на гражданин на Съюза, който не е упражнявал правото си на свободно движение.
- 42 В разглеждания случай семейният живот действително е релевантен фактор при преценката на отношението на зависимост. Ако жалбоподателката няма производно право на пребиваване, семейният живот няма никаква тежест при преценката на въпроса дали това право следва да бъде предоставено.
- 43 Производното право на пребиваване има за цел да защити действителното упражняване на гражданските права на гражданина на Съюза, който се намира в отношение на зависимост с гражданина на трета държава. Според

запитващата юрисдикция това упражняване включва не само правото на свободно движение, но и Хартата. Ето защо се поставя въпросът дали е обосновано да не се придава никаква тежест на семейния живот на детето при преценката на въпроса дали на жалбоподателката следва да се предостави производно право на пребиваване. В решението си ответникът изобщо не взема предвид този семеен живот.

б) *Прилагане на Директива 2008/115*

- 44 Отказът да се признае производно право на пребиваване предполага жалбоподателката да не пребивава или вече да не пребивава законно на територията на държавата членка, в която е подадена молбата. Съгласно Директива 2008/115 в този случай държавата членка трябва да издаде решение за връщане и евентуално да постанови незабавното връщане на гражданина на трета държава в държавата членка, в която същият има право на пребиваване.
- 45 Директива 2008/115 по принцип урежда само напускането на държавите членки, но не и приемането в тях. С отказа да се признае производно право на пребиваване обаче се установява и незаконно пребиваване и следователно — по принцип — съгласно тази директива се налага задължение за напускане на територията на Нидерландия. Съгласно член 5 от Директива 2008/115 при прилагането на тази директива държавите членки надлежно вземат предвид по-специално висшите интереси на детето и семейния живот.
- 46 Съдът се произнася относно задължението за вземане предвид на висшите интереси на детето (вж. решение от 14 януари 2021 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Връщане на непридружено ненавършило пълнолетие лице), C- 441/19, EU:C:2021:9, т. 43—47, 51 и 60), и семейния живот (вж. решение от 22 ноември 2022 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Извеждане — Медицински канабис), C- 69/21, EU:C:2022:913, т. 88—91), *преди* издаването на решение за връщане. Запитващата юрисдикция моли Съда да изясни дали обхватът и пределите на това задължение са същите, ако не се издаде решение за връщане, но незаконното пребиваване се прекрати, като се разпореди на гражданина на трета държава незабавно да се премести на територията на друга държава членка.
- 47 Според запитващата юрисдикция от цитираната практика на Съда следва, че при разглеждането на молба за предоставяне на производно право на пребиваване ответникът трябва да съзнава, че изпълнява наложеното му от Директива 2008/115 задължение и поради това трябва да вземе предвид висшите интереси на детето и семейния живот, както и последиците от отказа. Запитващата юрисдикция поставя на Съда въпроса относно връзката между задълженията, произтичащи от Директива 2008/115, и разглеждането на молба по член 20 ДФЕС.

- 48 В настоящия случай ответникът не разглежда подробно последиците от отказа или въпроса дали семейството отговаря на условията за дългосрочно пребиваване в Испания. Запитващата юрисдикция иска да установи дали в положение като разглежданото е налице задължение да се поиска информация от испанските органи дали семейният живот може да продължи в Испания
- 49 Съгласно тълкуването на Съда гарантираните от членове 7 и 24 от Хартата права нямат абсолютен характер. Запитващата юрисдикция обаче не поставя на Съда въпроса дали висшите интереси на детето и семейният живот в Нидерландия обосновават задължението да се предостави на жалбоподателката производно право на пребиваване. Тя моли само за подробно тълкуване на разпоредбите, които принуждават ответника да задължи жалбоподателката да се премести в Испания, и информация дали последиците за семейния живот от принудителното заминаване за Испания представляват релевантен фактор при разглеждането на въпроса дали на жалбоподателката следва да се предостави производно право на пребиваване, и при утвърдителен отговор, дали това означава, че ответникът има задължение да извърши проверка.
- 50 Освен това по същество тя иска да установи дали предвидените в член 6, параграф 2 и член 5 от Директива 2008/115 задължения налагат на органите подобно задължение за извършване на проверка, когато разглеждат молба за признаване на производно право, подадена от родител, който е гражданин на трета държава.
- 51 Изясняването на горното е необходимо, за да може запитващата юрисдикция да се произнесе по главното производство.